

אוצר חנוכה נשכח: ספרון בצורת סביבון של לוי קיפניס התגלה בארכיון

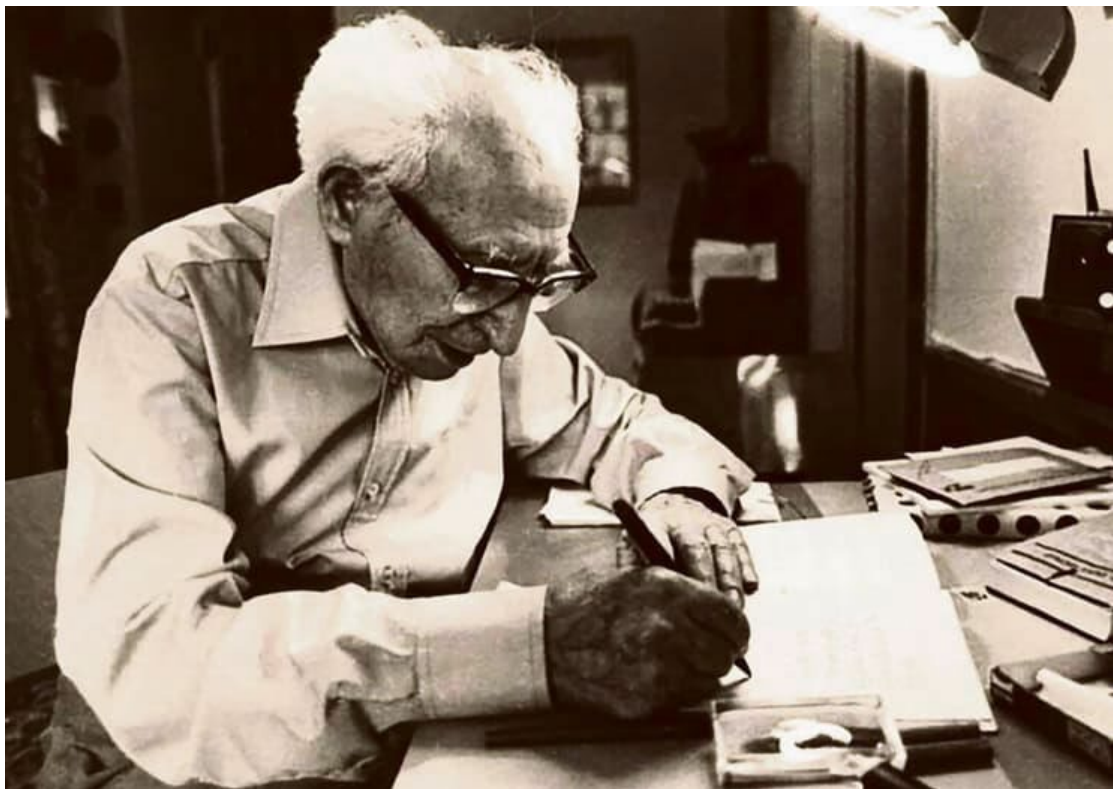
סיפור של שירה קדרי-עובדיה

14.12.25 YNET

ב-100 שנותיו כתב לוי קיפניס מאות שירי חגים, אבל חנוכה היה קרוב במיוחד לליבו, לאחר שאת שיר הילדים הראשון שלו כתב לרגל חג האורים. לאחרונה התגלו בארכיון ספרון בצורת סביבון ובו שירים לחג, ומעשייה לחנוכה על סופגנייה הרפתקנית

כמו הכד הקטן הנחבא אל הכלים, גם בארכיון לוי קיפניס התגלה לאחרונה אוצר יוצא דופן: ספרון בצורת סביבון שהודפס בעותקים ספורים לפני כמעט מאה שנה.

הספרון נמצא בין בין אלפי השירים, הספרים, ושאר היצירות שהותיר אחריו קיפניס - סופר הילדים הפורה, מחבר "אליעזר והגזר" ושלל קלאסיקות שנכנסו לארון הספרים של ילדי ישראל.

קיפניס © צילום: באדיבות ציונה קיפניס

שמונה שירים יש בספרון הקטן - אחד לכל יום מימי החנוכה. בתקופה שבה רק החלו להיכתב שירים וסיפורים בעברית עכשווית, הספר הקטן של קיפניס ביקש להציע כיצד לחגוג את חג החנוכה בעת החדשה: "הוא ניסה למסד סדר לחג", אומרת פרופ' רוחמה אלבג, ראש מרכז קיפניס שבמרכז האקדמי לוינסקי-וינגייט: ביום הראשון "נר לי דקיק", ביום השני חידה לחנוכה, וכן הלאה - עד הנר השמיני. קיפניס, שהיה גם בוגר "בצלאל" ומורה למלאכת יד, עיצב את הספר בעצמו.

מתוך החומרים שנמצאו בארכיון ©צילום: מרכז לוין קיפניס לספרות ילדים במכללה האקדמית לוינסקי וינגייט

לאורך 100 שנות חייו כתב קיפניס אלפי שירי ילדים: "רקפת", "גינה ליי", "שעון בן חיל" ועוד שירים רבים שהוקדשו לחגי ישראל: "שנה הלכה שנה באה", "סלינו על כתפינו" ועוד ועוד, אבל חג החנוכה היה קרוב במיוחד לליבו: שיר הילדים הראשון שכתב לילדי הגן היה שיר לחנוכה.

הצורך בכתיבת שירי ילדים לחגים עלה מגננת שקיפניס הצעיר פגש בדרכו ללימודיו ב"בצלאל" סמוך לחג החנוכה: הגננת התלוננה בפניו שאין מספיק שירים מתאימים לילדים בשפה העברית, וקיפניס מיהר לחבר מילים חדשות למנגינת "מעוז צור" הוותיקה: "חנוכיה חנוכיה, ספרי נא לי מעשייה". מאז כתב קיפניס עוד שירים רבים מאוד לחג החנוכה - וב-1928 הוציא את הספרון הקטן.

נסרק עם CamScanner

©צילום: מרכז לזיון קיפניס לספרות ילדים במכללה האקדמית ליונסקי וינגייט

כבר בילדותו, כתלמיד ב"חדר" בוהלין (היום בשטח אוקראינה), קיפניס הכין בעצמו סביבוניס קטנים. "הוא התיך גביע עופרת ויצק אותה לתבנית של סביבוניס", סיפרה לאחרונה כלתו, ציונה קיפניס, בראיון להסכת "מעשה בשישה סיפורים".

אשה קטנה לילון קיפניס

- 1 -

בנות קטן, על ראש העץ, גל סבא נחמן
וסבתא אלושבע.

בביתך אחד קאה סבתא לאארה
האש ארה חרבה פום, אדאוקים נר ראשון,
צחוק אהבן קפניס לנחמיה!

אקרה סבתא אלא חפץ קאה,
טרבה שלש בוצים,

לפכה קאה צאוקים,

אדירה פום סכר,

ולקה כפוח אהבא שון,

אשה זאה - זוש-זש, זוש-זש - אה הדצק, שאת

באחדת ופצאיה על האש.

©צילום: מרכז לזיון קיפניס לספרות ילדים במכללה האקדמית לוינסקי וינגייט

יצירה נוספת שנמצאה היא המעשייה "מעשה בסופגנייה", המגוללת את סיפורה של סופגנייה עגלגלה שיוצאת להרפתקאות - עד שהיא מגיעה לבסוף לירושלים, למסיבה בגן הילדים. "כל גילוי מחזיר אותנו אל רוח היצירה של קיפניס - אל הדיוק, הרגישות והאהבה לילדים", סיכמה אלבג.